

Transgènics contra la fam o pel lucre?

Les fundacions Rockefeller i Bill i Melinda Gates ajudaran la Universitat de Lleida en un projecte per a crear cereals modificats genèticament contra la fam en països en procés d'industrialització. Això, en un territori d'on ha sortit la campanya per a declarar Catalunya lliure de transgènics.

La nineta dels ulls de la Universitat de Lleida ha estat, des que fou restituïda, l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària (ETSEA), fruit del prestigi que ha anat assumint des que va ser fundada el 1972, a l'empara de la Universitat Politècnica de Catalunya. Precisament, a aquest centre pertany, des de l'any 2004, el científic

nord-americà Paul Christou. Un dels projectes de l'escola rebrà el suport de dues de les fundacions més influents del món, la Rockefeller i la Bill i Melinda Gates. L'acadèmia de referència de ponent i l'alt Pirineu ho va anunciar el mes passat, el mateix mes en què la línia d'investigació ha aparegut a la llista del setè programa marc del Consell

Europeu de Recerca. Així, doncs, també comptarà amb 2,5 milions d'euros de la Comissió Europea per a treballar fins el 2013 en la producció de panís i arròs enriquits amb vitamines A, C i E, àcid fòlic i minerals essencials, com ara el calci, el seleni, el ferro i el zinc. Uns objectius marcats pensant en "la població de països en desenvolupament que no tenen accés a la carn o al peix perquè són molt cars", tal com va explicar Christou mateix durant la conferència de premsa convocada per fer l'anunci. De fet, aquesta voluntat –almenys aparentment– filantròpica és la que manifesten la Fundació Bill i Melinda Gates –del fundador de l'imperi informàtic Microsoft– i la Fundació Rockefeller, amb 95 anys d'història. Entitats que s'han unit per crear l'Aliança per a una Revolució Verda a l'Àfrica (AGRA) a fi d'"assistir milions de petits agricultors i les famílies corresponents per treure-les de la pobresa i la fam".

L'equip de Christou, format per catorze persones, rep tota aquesta confiança quan ell ja s'ha fet un nom a escala mundial. L'any 1982, en acabar el doctorat en bioquímica a Londres, Christou va acceptar el lloc de director de projectes en una petita empresa dels Estats Units, Agracetus Inc. Durant aquells anys va establir els primers contactes amb l'enginyeria genètica vegetal i va sorprendre tothom amb treballs publicats a *Nature Biotechnology*, que van contribuir a desenvolupar el primer cultiu transgènic que es va comercialitzar, el de soia. El 1994 va tornar a Europa per presidir el Grup d'Experts per a l'Avaluació Pont de Biotecnologia, de la Comissió Europea, i exercir de professor i responsable de la unitat de biotecnologia del John Innes Centre, a Anglaterra. Set anys més tard, va marxar cap a Alemanya, a l'Institut Fraunhofer de Biotecnologia Molecular i Ecologia Aplicada. Ja era un autor de referència. I el 2004 s'instal·là a la Universitat de Lleida en una plaça d'investigador de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA).

Sense moure'ns de ponent, trobem un dels activistes antitransgènics més

UNIVERSITAT DE LLEIDA

Paul Christou forma part del Grup de Recerca en Biotecnologia Vegetal Aplicada, que encapçalava Teresa Capell (a la imatge).

coneguts del país, militant d'Assemblea Pagesa i del moviment Slow Food: el pagès Josep Pàmies. Només de sentir el nom de les dues fundacions exclama: "La màfia global!" Retreu a la família de John Davison Rockefeller els vincles amb la indústria armamentística. "Aquests païos són molt forts i acaben treballant per a Monsanto, Novartis..." En el sector és difícil de no trobar-hi l'ombra d'aquestes dues grans productores de llavors, productes de tractament i gestores de serveis d'assessorament agrari, que acusen de voler controlar l'alimentació de tot el món i d'anar contra la salut, el medi i la llibertat d'elecció dels consumidors i dels pagesos. Christou, en una entrevista recent al diari *Segre*, afirma que "la qüestió de les multinacionals controlant la cadena alimentària és una pura falòrnia i vull dir-ho molt clar". Ja tenim polèmica: per a qui treballen els científics modificadors del codi genètic?

Christou treballa per a l'ICREA, una fundació dirigida pel prestigiós biòleg Jaume Bertranpetit i impulsada per la Generalitat de Catalunya i la Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació (FCRI). Qui hi ha darrere de la FCRI? L'empresari Rafael Español Navarro, com a president, i novament el govern del Principat. Juntament amb l'empresa farmacèutica Laboratoris del Dr. Esteve, "la Caixa", Ibercaja, Endesa, BBVA, Gas Natural, Telefónica, Fujitsu i Seda, grup dedicat a les fibres sintètiques, els plàstics i els polímers. I darrere de l'Aliança per a una Revolució Verda a l'Àfrica? A més de dirigents de les dues fundacions mare, a l'executiva hi trobem Monty Jones o Strive Masiyiwa, inclosos a la llista de persones més influents de la revista *Time*. O Mamphela Ramphele, ex-alt càrrec del Banc Mundial. I al capdavant, l'ex-secretari general de les Nacions Unides, Kofi Annan.

L'interès de Rockefeller pel nord-americà del departament de producció vegetal i ciència forestal de l'ETSEA ve de lluny. Quan encara era al John Innes Centre ja va formar un centenar de doctors, llicenciats i investigadors d'una vintena d'estats, en un programa per a aplicar la biotecnologia de l'arròs al sud-est asiàtic, l'Índia, l'Àfrica subsahariana i a l'Amèrica Central i del Sud. Entre aquests, un parell van arribar a ministres d'Agricultura. Christou és un científic

El científic nord-americà Paul Christou i el rector de la Universitat de Lleida, Joan Viñas, a la presentació del nou projecte.

actiu, sovint amb la col·laboració de professors com Teresa Capell, i aquest curs té obertes quatre línies d'investigació, segons fonts de la Universitat de Lleida. Totes relacionades amb la modificació genètica i la salut. Aposta per una mena de recerca en què "realment hi ha poca oposició, però fan molt soroll". I força. La plataforma Som lo que Sembrem, fomentada per Assemblea Pagesa, ha engegat la iniciativa legislativa popular per una Catalunya lliure de transgènics. Motiu pel qual han signat 106.000 persones, segons dades dels promotors. La campanya resta a l'espera que el Parlament principatí marqui la data per a exposar la proposta als diputats. Esperen que sigui entre el gener i el febrer. I si s'escau que els representants polítics n'encallen la tramitació, ja s'han començat a plantejar d'optar per una consulta popular.

L'oposició de Pàmies als organismes modificats genèticament és frontal, i s'hi indigna: "Les multinacionals farmacèutiques busquen medicaments que no guareixin del tot, i que converteixin el malalt en crònic, per poder-ne continuar vivint", assegura Pàmies, fent referència a unes declaracions del premi Nobel de medicina Richard J. Roberts en una entrevista a *La Vanguardia*. També reben els científics que s'hi dediquen: "Tota l'escòria investigadora fa cap a Lleida i a Barcelona." "Passen coses molt greus i la societat no reacciona." I no entén com "els malalts de diabetis, malària, càncer... no es revolten". L'activista con-

sidera que els interessos empresarials passen davant de la salut i el benestar de la ciutadania, motiu pel qual s'explica que aquí no es permeti la comercialització de plantes que assegura que vencen alguna d'aquestes malalties. Com ara l'*Stevia Rebaudiana*, que ha estat autoritzada per l'Organització Mundial de la Salut. Per això, va enviar una carta a la consellera de Salut, Marina Geli, en la qual li explicava que el govern del Japó havia obligat un refresc de cola a canviar l'edulcorant químic aspartam pel natural, tret del vegetal.

"De la Universitat de Lleida, què en podem esperar de bo, si fa tractes amb aquesta gent, si només investiga allò per què paguen les empreses mentre que allò que interessa al poble no s'investiga?" No només ell està queixós de la institució; bona part del moviment considera que les seves aspiracions per ser un referent en el sector agroalimentari passen per investigar les conseqüències dels organismes modificats genèticament i crear una branca d'agricultura ecològica. Però la producció de cereals modificats "és un projecte humanitari que té per objectiu de millorar la nutrició bàsica a Sud-amèrica, l'Àfrica i Àsia", proclama Christou. Tot i que reconeix que "les plantes transgèniques per si soles no poden aconseguir-ho", pensa que "la tecnologia transgènica hi aporta un component molt important".

Albert Font-Tarrés